

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
Telefon száma 788.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

EGYETERTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
eszéprohalmi főmunkatársa.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
Telefon száma 706.
Hirdetéseket és nyitólétre való közleményeket...

Mai számunk főbb közleményei:
Vezércikk: Miniszter és bíróság.
Irtta: Dr. KMETY KÁROLY.

Miniszter és bíróság.

Sorra a közigazgatási bíróság elé kerülnek az alkotmányellenes kormányzat alakjait érintő vitás kérdések.

A magas bírói fórum ezekre vonatkozó döntései természetesen nem csak a jogászörökben, de politikai vonatkozásuknál fogva az egész magyar publikumban érdeklődést, emóciót keltenek.

Legutóbb az abszolutizmus eszméjének szolgálatára panaszra kapcsán hozott a közigazgatási bíróság egy valószínűleg megdőbentető ítélet.

A törvényhozó hibáit a bírói fórum nem reparálhatja; ha tételes jogi szabályaink oly ferdek, oly hiányosak, ha igaztalanságokat tartalmaznak; a bírót, ki azokat adott esetekben alkalmazni köteles, emiatt nem érheti gáncsos kritika.

Az Egyetértés tárczaja

Mese egy csókról és sok koporsóról.

— Az Egyetértés eredeti tárczaja. —
Irtta: Vértessy Gyula.
Maga édes, rut valóságát mondott nekem a csókról. Azt mondta, hogy az egész szerelem a csókkal együtt ostromos.

Legelőször is hangsúlyozzuk, hogy a szóbanforgó ítéletnek rendkívüli alkotmányjogi, elvi és gyakorlati jelentősége van, mint legfőbb megjelölési fórum, ki felfogását még a megyei közigazgatási bizottságok nem tántí más felfogásával szemben is érvényesítheti, ne ítélte volna fegyelmi-leg is hivatalvesztésre azokat, kiket rövidesen elmozdított, kik a haza, a törvény, a hivatalos eskü ellenére sokszor és súlyosan vétkeztek, hivatalos tényekkel bünyösen szegvén meg elsőrendű kötelezségeiket.

A belügyminiszter oly világosnak találta a jogi kérdést, hogy nem is tételezte föl, hogy Cseresnyés és hasonhelyzetű társainak embereit bíróság elválassza a bíróságtól, hanem csak a bíróságot jelölte meg a bíróságot meggyőződésére tisztán objektív érvekkel hassunk s esetleg a jövő eseteknél elvi felfogásának elhagyására bírjuk.

Konstatáljuk, hogy a közigazgatási bíróság, midőn Cseresnyés azon hivatalnokainak, kiket amez a kivételes hatalommal elmozdított tisztviselők helyére alkalmazott, nyugdíjat, illetve végkielégítést ítélt meg, ellenlétes jogi álláspontra helyezkedik alkotmányos belügyminiszterünkkel, aki tudniillik a régi — jogellenesen elmozdított — tisztviselőket utasította, hogy állásaikat foglalják el, illetve helyesnek nyilvánítja a megyék ilyen értelmű határozatát.

Igen helyesen abból, hogy ezek a hivatalok jogosan de jure meg sem is üresedtek, mások által jogszerűleg elfoglalva, betöltve nincsenek, hanem a törvényes tisztviselők erőhatalom folytán csak tényleg gátoltak funkciójuk gyakorlásában.

Igen helyesen semmisenek és nem létezőnek, ignorálandónak tartja a kormány Cseresnyés és hasonhelyzetű társainak kivételes főispáni hatalom ügyén tett kinevezéseit.

Hiszzen ha más felfogásban lett volna, ha a bíróság által vallott nézetet osztaná, úgy lett volna módjában, sőt módjában lenne utólag is az 1886: XXIII. törvényekkel értelmében fegyelmi uton, fegyelmi ítélettel elmozdítani Cseresnyés és hasonhelyzetű társainak szolgáit. Az

csak nem lehet kétséges egy pillanatra sem, hogy a szigorúan alkotmányos miniszter, mint legfőbb fegyelmi fórum, ki felfogását még a megyei közigazgatási bizottságok nem tántí más felfogásával szemben is érvényesítheti, ne ítélte volna fegyelmi-leg is hivatalvesztésre azokat, kiket rövidesen elmozdított, kik a haza, a törvény, a hivatalos eskü ellenére sokszor és súlyosan vétkeztek, hivatalos tényekkel bünyösen szegvén meg elsőrendű kötelezségeiket.

A belügyminiszter oly világosnak találta a jogi kérdést, hogy nem is tételezte föl, hogy Cseresnyés és hasonhelyzetű társainak embereit bíróság elválassza a bíróságtól, hanem csak a bíróságot jelölte meg a bíróságot meggyőződésére tisztán objektív érvekkel hassunk s esetleg a jövő eseteknél elvi felfogásának elhagyására bírjuk.

Konstatáljuk, hogy a közigazgatási bíróság, midőn Cseresnyés azon hivatalnokainak, kiket amez a kivételes hatalommal elmozdított tisztviselők helyére alkalmazott, nyugdíjat, illetve végkielégítést ítélt meg, ellenlétes jogi álláspontra helyezkedik alkotmányos belügyminiszterünkkel, aki tudniillik a régi — jogellenesen elmozdított — tisztviselőket utasította, hogy állásaikat foglalják el, illetve helyesnek nyilvánítja a megyék ilyen értelmű határozatát.

Igen helyesen abból, hogy ezek a hivatalok jogosan de jure meg sem is üresedtek, mások által jogszerűleg elfoglalva, betöltve nincsenek, hanem a törvényes tisztviselők erőhatalom folytán csak tényleg gátoltak funkciójuk gyakorlásában.

Igen helyesen semmisenek és nem létezőnek, ignorálandónak tartja a kormány Cseresnyés és hasonhelyzetű társainak kivételes főispáni hatalom ügyén tett kinevezéseit.

— Olyan is, de lassan, évekig kínozva. A legújabb bűnt követett el, mikor a szerelem nevével visszaél. Neked a szerelemhez nem volt semmi köződ, de mivel a Szerelm nevében vétkezél, az ő nevében ítélek el szenvedésekkel, szőgyennel tei, elhagyatott hosszú életre.
— Neked is azt mondom, amit a másiknak! A gyönyörökért vezekelnél kell szenvedésekkel. Elmi fogsz tovább gyomorhurult, vesebajjal, izületi csuszal.
— Egy ezéja volt életemnek: szeretni. Minden virágot leszakítottam, ami felem hajolt. Megvetültem idő előtt és nem akarok tovább is abban a kertben járni, ahol számomra nem nyílik több virág.
— Amiert te élél, az nem volt szerelem, csak a szerelem sportja. Rut bűn, amiért bűnhődni kell. Ott fogsz járni a rózsák között s vén szived lángra gyul a legszebb rózsáért, amit más fog leszakítani. Csak aztán jöhetsz a koporsódat.
— A vásárlók mind eltakarodtak, az öreg már be akarta csukni a boltot, mikor eléje állt egy magas, sápadt legény.
— Hallgass meg engem, nagy jó uram. Ha van érző szived, nekem ideadod a koporsómat.
— Halljam a történeted.
— Átynam, halálosan szeretek valakit. Egy édes, bajos, szép fiatal lényt. De ő nem szeret engem viszont. A természet ellátta azt a leányt minden ajándékkal: szépséggel, jóssággal, okosságal, csak éppen a szerelem érzését felejtette ki a szívéből. Ez azt nem tudja benne föléleszteni az én végtelen szeretemem sem. Hídeg, könyörtelen és érzéketlen, mint Montblanc csusán a jég.
— Nem szeretem fiam a frázisokat! Ambar szerelmeseknél, akik többnyire ostobaságokat fecsegnek össze — megbohosítható. Tehát te szeretsz valakit, aki téged nem szeret?
— Ugy van, atyám.
— S nem tudnád őt otthagyni? Nem tudnál rajta kívül mást szeretni? Hiszen annyi a leány, annyi a szerelmes leány!
— Számomra nincs leány rajta kívül!

volna, hogy ha Cseresnyés és hasonhelyzetű társai csakugyan beiktatott és jogos hatóságot gyakorló főispánok lettek volna is, ha a Fejérváry-kormány teljesen alkotmányos, parlamentáris kormány lett volna is, akkor sem lett volna joguk kivételes hatalmat kérni, illetve adni a meg nem szavazott adók és meg nem ajánlott ünjönczök beszedésére, illetve állítása czéljára.

Kiveszi tudniillik a törvény a törvényhatóságokat a végrehajtás kötelezsége alól, ha a kormányrendelet meg nem szavazott adók, vagy ünjönczök tényleges beszedésére, illetve állítására irányul, már pedig egyedül helyes magyarázat szerint az 1886. XXI. törvényekkel régebbi érvényes és hatályos törvényekkel egybevetve úgy értendő, hogy a kivétel az önkényesen fizetett adók beszedésére és önkényesen előállni szándékozó ünjönczok állítására is szól, tehát a törvényhatóságok azon kormányrendeletek fogantatására sem kötelesek, sőt nem is jogosultak, a melyek meg nem ajánlott önkényes adók és ünjönczok beszedésénél, illetve állításánál való közreműködést parancsolnak.

Közüdvöndöskö, hogy a főispánokat Fejérváryék azért ruházták föl kivételes hatalommal, hogy kioroszakolják a meg nem ajánlott ünjönczok önkényes belépésénél és meg nem szavazott önkényes adók beszedésénél való törvényhatósági közreműködést. Erre szót a felhatalmazás, melyen aztán tulmenve, Cseresnyésék másnemű engedélyesek esetén is elmozdításokat eszközöltek.

Az alkotmányellenes kormány, de semmiféle kormány nem adhat kivételes hatalmat meg nem ajánlott adók és ünjönczok beszedésére, ha ilyet ad, az semmimis, jogérvényesen nem létező. Cseresnyés és hasonhelyzetű társai tehát törvénytelenül nem bírtak az 1886: XXI. törvényekkel szabályozott kivételes hatalommal és nem rendelkeztek, semmit a mit a főispán csak kivételes hatalom alapján tehet.

Hogy felre ne értesünk ismétlőjük, hogy materialiter törvénytelen kormányrendeletet is lehet, szabad az 1886: XXI. törvényekkel alapján kivételes hatalommal végrehajtani, mert azonnal és feltétlenül végrehajtandók a netán törvénybe ütköző

kormányrendeletek is, ha ismételtlen fenntartatnak, ha az állam vesztélyeztet érdekében halaszthatatlanoknak nyilvánítatnak a kormány által, vagy pedig ha katonai kötelekben levők, tartalékosok, szabadságos ünjönczok, vagy póttartalékosok behívására vonatkoznak, de a meg nem ajánlott adóbeszedést és ünjönczallítást illető, tehát ily tárgyú törvénytelen rendeletek mindenesetre kivételt képeznek és ezek fogantatba vételére nem szolgálhat a főispáni kivételes hatalom. A kormány tulment a törvényen, midőn adó- és ünjönczbeszedés czéljára kivételes hatalmat adott.

Semmisek tehát Cseresnyésnek kivételes hatalom ügyén tett kinevezései is jogérvénytelen kinevezések jogos hivataloskodásból eredhető ellátási igényekre nem jogosítanak.

Érdekes, hogy a bíróság jogszerűnek tartja a Cseresnyés — által — szerinte törvénytelenül kinevezett hivatalnokok alkalmazásának idő előtti megszüntetését a miniszter által.

Nem tehetünk róla, hogy ebben gyökeres ellenmondást fedezünk föl. A jogosan engedélyezett kivételes hatalom alapján, törvénynek megfelelő módon kinevezett (helyettesített) tisztviselőket a következő általános tisztviselési nyert hivatalukban senki nem háboríthatja; nem érve természetesen a fegyelmi, vagy büntető ítélet folytán beállható hivatalvesztés eseteit.

Mifele törvény vagy jogszabály alapján mozdítatna el a miniszter egy törvényhatósági tisztviselőt, ha az jogérvényesen nyerte állását. Honnan vette a bíróság az okot, hogy az Andrássy-féle — törvénytelenül idő előtti — elmozdítást jogszerűnek nyilvánítja.

Világos, hogy egy miniszteri jogot konstruál a bíróság kisegítőül, áthidalóul saját álláspontjához. Ily jog nem létezik, de létezik a miniszter joga és kötelezsége arra, hogy a jogérvényesen nem bíró alkalmazásokat tényleg beszüntesse, semmiség alapján és a régi tisztviselőket egyedül tekintse hivatalban levőkül. Lehetetlen, hogy a miniszter úgy értekezzen volna elmozdításait, hogy ennek dacára azon hivatalserzést jogosnak ismertesse volna el és az anyagi jogigények tekintetében teljes mérvben jogosítónak.

